

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 עֲשִׂית הַצְדָקָה בְּלִי גְבוּל כִּי הַתּוֹצֵאָה וְהַהִמְשָׁכָה וְהַגִּילּוּי הֵינּוּ מֵעַן
2 הַעֲבוּדָה לְמַטָּה וְכֹדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ יָמֶיךָ וְלִהְיוֹת עֹבֵדֵי הַצְדָקָה
3 בְּלִי גְבוּל. וְהֵינּוּ שְׁנֵתִינָת הַצְדָקָה הִיא לֹא רַק מַעֲשֵׂר אֹרֶךְ
4 הַמַּעֲשֵׂה וְיִתְרָא מִחֻמְשׁ שֶׁהֵם שִׁיעוּרִים רְאוּיִים לְנִתְיָנָת צְדָקָה עַל פִּי הַהִלְכָה
5 וּמִדַּת חֲסִידוֹת אֲבָל הֵם שִׁיעוּרִים
6 מוֹגְבִלִים, אֲלֵא כִּמוֹ שֶׁפָּתוּב⁵⁰
7 מִשְׁפָּט וְצְדָקָה, וּפִירוּשׁ הַפְּסוּק
8 עַל פִּי חֲסִידוֹת הוּא שֶׁהַצְדָקָה הִיא לְפִי
9 'מִשְׁפָּט' הֵינּוּ שְׁשׁוּפָט הָאָדָם אֵת
10 עַצְמוֹ מֵהַ שְׁמִרָתָהּ לוֹ,
11 וְהַשְּׂאָר נֹתֵן לְצְדָקָה⁵¹ וְלֹא
12 מִשְׁאִיר לְעַצְמוֹ יוֹתֵר מִמֶּה שֶׁמוֹכְרָת לוֹ.
13 וְלֹא אֶמְרוּ חֲזִיק קוֹדְמִים שֶׁלְפִי
14 זֶה רָאוּי לְאָדָם לְדַאוֹג לְעַצְמוֹ וְרַק אַחַר
15 כֵּךְ לְעִשׂוֹת צְדָקָה עִם אַחֵרִים אֲלֵא
16 כִּשְׁבִיד אֶחָד קִיתוֹן שֶׁל מִים
17 כִּוִּי⁵² וְהוּא וְחִבְרוֹ מִהַלְכִים בְּמִדְבָר
18 שְׁאִין בּוֹ מִים וְאִם יִתֵּן מִהֵמָּה לְחִבְרוֹ
19 אִזִּי הוּא עֲצָמוֹ לֹא יִחִיהַ וּבִמְקָרָה כֹּה
20 "חֲזִיק קוֹדְמִין" לְחַיֵּי חִבְרוֹ, אֲבָל
21 כִּי אֶשְׂרַח חִבְרוֹ רַעַב לְלֶחֶם כִּוִּי,
22 אִי-אֶפְשָׁר שֶׁהוּא יִתְעַנֵּג
23 בְּמַעֲדָנָיִם וְזָבַח מִשְׁפָּחָה
24 כִּוִּי⁵³ וּבִלְשׁוֹן רַבְנֵי הַזֶּה הַזֶּה בְּאֵת
25 הַקוֹדֵשׁ שֶׁבִּסְפָר הַתְּנַיָּא (סִימָן טו):
26 "וְלֹא אֶמְרוּ חֲזִיק קוֹדְמִין אֲלֵא כִּשְׁבִיד
27 אֶחָד קִיתוֹן שֶׁל מִים וְכִי שֶׁהוּא דָּבָר
28 הַשְׁוִיָּה לְשֵׁנֵיהֶם בְּשׁוּוֹה לְשִׁתּוֹת לְהַשִּׁיב
29 נַפְשָׁם בְּצִמָּא, אֲבָל אִם הֵעֵנִי צְרִיךְ לְחַם
30 לְפִי הַטָּף וְעֵצִים וְכֹסֶת בְּקִרָה וְכֵהָא
31 גּוֹנָא, כֹּל דְּבָרִים אֵלוֹ קוֹדְמִין כֹּל
32 מַלְבוּשֵׁי כְבוֹד וְזָבַח מִשְׁפָּחָה בְּשֶׁר
33 וְדוּמִים וְכֹל מִטְעָמִים שֶׁל הָאָדָם וְכֹל בְּנֵי
34 בֵּיתוֹ וְלֹא שִׁיךְ בֹּהַ חֲזִיק קוֹדְמִין
35 מֵאַחַר שְׁאִינְן חַיֵּי נַפְשָׁם מִמֶּשׁ כִּמוֹ שֶׁל
36 הֵעֵנִי שׁוּוֹה בְּשׁוּוֹה מִמֶּשׁ... וְכֵן
37 הֵנָּה גַּם עֲנִין מִשְׁפָּט
38 בְּצְדָקָה הֵינּוּ שְׁמוֹתֵיהֶם לְעַצְמוֹ אֵת
39 הַמּוֹכְרָת בְּלָבָד וְאֵת כֹּל הַשָּׂר נֹתֵן
40 לְצְדָקָה אֵינוֹ מִסְפִּיק, אֲלֵא צְרִיךְ לְהִיֹּת מַעֲשֵׂה הַצְדָקָה בְּלִי
41 גְבוּל מִמֶּשׁ, שְׁעַל-זֶה אֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁵⁴ בְּכָל מְאֻדָּךְ

(50) שם צט, ד. ועוד. (51) ראה תו"א וישלח סג, ב. סה"מ תרפ"ט ע' 90. ושי"נ. (52) ב"מ סב, א. (53) תניא אגה"ק סט"ז. (54) ואתחנן ו, ה ובפרש"י. (55) סוכה מט, ב. (56) קו"א קס, סע"א. (57) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב. (58) ראה המשך באתי לגני ה'ש"ת פ"ב (סה"מ ה'ש"ת ע' 113). ושי"נ.